

Statsminister
Odvar Nordli

S P E R R E F R I S T

Onsdag 17. august 1977 kl. 1900.

UTDRAG AV STATSMINISTER ODVAR NORDLIS FOREDRAG

I ARDAL ONSDAG 17. AUGUST 1977.

I de kommende 10 - 15 år vil vannkraftutbyggings-epoken i norsk økonomisk historie ebbe ut.

Det er i dette grenselandet vi må treffe de vanskelige valgene.

Behovet for å spare elektrisk energi blir betydelig sterkere enn før.

Men ingen ansvarlig regjering kan unndra seg ansvaret for en politikk som gir en realistisk balanse mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft i tida som kommer.

- 2 -

Denne oppgaven er betydelig mer nyansert og krevende i framtida enn hittil.

I likhet med andre høyt utviklede industriland er det norske samfunn avhengig av en betydelig energitilførsel. Fra århundreskiftet fram til begynnelsen av 1970-årene fant det sted en tidobling av nasjonalproduktet i Norge, og samtidig foregikk det en tidobling av det samlede energiforbruket. Denne sammenhengen illustrerer at den gjennomgripende bedring i de økonomiske kår som har funnet sted gjennom vårt århundre henger nøye sammen med at vi bruker mekaniske energiformer

i steden for muskelkraft i de aller fleste næringer.

I perioden framover mot neste århundreskifte vil det ikke lenger være det samme behov som tidligere til å betone den økonomiske vekst som et viktig mål i den økonomiske politikken.

Selv om den økonomiske framtid er usikker, kan vi fortsatt med stor sikkerhet gå ut fra at det norske samfunnet vil trenge en økt energitilgang i årene som kommer. Det er imidlertid grunn til å tro at veksten i energiforbruket ikke lenger vil bli like høy som veksten i den alminnelige økonomiske virksomhet. Dette skyldes delvis at Regjeringen vil legge opp en energipolitikk som bevisst tar sikte på å dempe forbruket. Dessuten står vi trolig nå ved inngangen til en fase hvor vi ekspanderer sterkere i mindre energikrevende næringer enn i kraftkrevende industrigrener.

Vår nasjonale tilgang av energi er uvanlig god i internasjonal sammenheng. Som det eneste land i verden dekker vi hele vårt elektrisitetsbehov ved vannkraft, og vi har ennå kraftkilder som ikke er bygd ut. I tillegg kommer petroleumsressursene på vår kontinentalsokkel. Ut fra enkle vurderinger av tilgang og bruk skulle det ikke

være nødvendig med noen demping av energiforbruket i Norge.

Men Regjeringen mener at vi må anlegge en annen synsvinkel. Med en forventet økende internasjonal knapphet på energi, må også det norske samfunn tilpasse sitt forbruk til dette. Vi har videre klare hensyn å ta til vern om natur.

Planleggingen av energiforsyningen må skje samtidig på to plan, et mer kortsiktig opp til ca. 10 år, og et mer langiktig planleggingsperspektiv. Planleggingen for de nærmeste 10 år må være nokså konkret, fordi det tar såpass lang tid å planlegge og gjennomføre den utbygging som måtte trengs. Men selv innenfor en såpass kort planleggingsramme som 10 år er det ikke lett med sikkerhet å fastslå forbruksutviklingen. Det økonomiske tilbakeslag i 1974 og 1975 var naturlig nok ikke tatt med i tidligere planer og prognoser.

Det viser seg nå at forbruksveksten

også av andre grunner ser ut til å bli svakere enn tidligere antatt.

Da Stortinget for 2-år siden energiforsyningen, var det regnet med at de nye vannkraftverk Stortinget hadde vedtatt, og andre som var under planlegging, ville dekke kraftbehovet fram til 1985. Nå ser det ut til at disse prosjektene/^{kanskje} vil dekke behovet for enda noen år.

Vannkraftverk vil trolig kunne dekke behovet helt fram mot 1990.

Dette er et meget viktig innslag i vår energipolitikk. Det har gitt oss enda noen år til å forberede beslutningene om hvordan vi skal dekke kraftbehovene etter at vannkraftutbyggingen er slutt.

Når det fra Senterpartihold antydes at vi kan løse våre energiproblemer med nye energiformer som bølger og vind og solvarme, er dette et uvettig manneråd - når man tenker på vår nærmeste framtid.

Til å løse våre energiproblemer i de første 10 - 20 år må vi holde oss innenfor det som teknisk og økonomisk kan gi reelle løsninger. Det vil si at det er et valg bare mellom vannkraft og varmekraft fyrt med olje, kull eller kjernekraft. Arbeiderpartiet har forpliktet seg til ikke å fremme planer eller prosjekter om kjernekraftverk i den kommende 4-års-perioden.

Det gir ikke noe brukbart bidrag til vår energidebatt å si nei til både nye vannkraftverk og vanlige varmekraftverk, for istedenfor å trekke inn

energiformer som verken teknisk eller økonomisk er realistiske alternativer.

Som jeg nevnte har Regjeringen tatt opp arbeidet med et energiøkonomiseringsprogram. Deler av dette er allerede satt ut i livet. Det er bevilget midler over statsbudsjettet til å forbedre gamle linjenett hvor krafttapet er stort. Videre gis det nå særskilte lån fra Husbanken til bedre varmeisolering av boliger. Regjeringen vil med det første offentliggjøre et samlet handlingsprogram som også inneholder andre tiltak.

For et par år siden la regjeringen Bratteli fram et handlingsprogram for de ensidige industrikommuner. Programmet rettet seg mot de kommuner hvor næringslivet er dominert av en eller et fåtall større industribedrifter, og hvor det er fare for en strukturendring av disse bedriftene som kan gå ut over sysselsettingen. Det dreide seg om 25 industristeder.

Av disse ligger 3 i dette fylket, Bremanger, Høyanger og Ardal.

Over statsbudsjettet er det i 1976 og 1977 bevilget midler for egne tilskott til grunnlagsinvesteringer i disse kommunene for å legge forholdene til rette for et mer allsidig næringsliv. Videre er det fra Kommunalbanken ytet en del lån til samme formål.

Dessuten har Kommunaldepartementet også medvirket til andre former for lånefinansiering.

Den spesielle aksjonsplanen for de ensidige industrikommunene ble egentlig tatt opp som et delproblem av noen av de distriktsutbyggingsproblemer som man har møtt på Vestlandet og i kystdistriktene i Trøndelag. I/^{en}egen utbyggingsplan for disse distriktene er det gitt økte offentlige bevilgninger til samferdselsformål, jordbruksformål og skogbruk. I tillegg er det opprettet en egen post på statsbudsjettet til vekstfremmende tiltak på Vestlandet og i Trøndelag.